REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 67. Braşov, Sâmbătă 24 Martie (6 Aprilie). 1907.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Aprilie st. v. 1907
se deschide nou abonament, la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şése lunĭ 12 coroane, pe trei lunĭ 6 coroane pe o lună 2 coroane.

Pentru România şi streinătate: Pe un an 40 francĭ, pe şease lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai uşor prin mandate postale.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Prima zi a desbaterei.

Au trecut şi vacanţele de Paşti şi iată-i iarăşi adunaţi pe fericitorii ţării ungureşti în dietă. De astădată şi-au început lucrarea cu dorul de a face earăşi un pas înainte spre realizarea ţintei lor utopice de a crea din acest stat poliglot un stat naţional.

Contele Apponyi, bărbatul cu mare trecere la ei, în care aderenţii regimului coaliţiei şi-au pus toate speranţele că-i va duce la ţintă, i-a adunat pe toţi în jurul său şi în unire au procedat la formalitatea desbaterei proiectului de lege faimos privitor la învăţătorii şi şcoalele noastre. O formalitate, zicem, pentrucă partidele din majoritate au primit acest proiect în general şi în special în conferenţa lor comună din preseară. Ceea-ce se petrece de eri în cameră nu mai are decât importanţa împlinirei unor forme prescrise de constituţiune şi pe lângă aceasta, recunoaştem, mai este şi un spectacol pentru ochii lumei, în care spectacol partidul deputaţilor naţionalişti formează aşa zicând stofagiul spre a da întregei acţiuni înaintea opiniunei publice maghiare coloritul unei acţiuni mari pentru salvarea intereselor maghiarismului.

Deja şedinţa de eri a camerei, în care s'a început desbaterea proiectului de lege de la ordinea zilei, a dat o icoană a situaţiei cum se prezentă în circumstanţele actuale. După raportor a luat cuvântul un membru din sânul majorităţei care a criticat proiectul de lege din punctul de vedere nu al limbei, ci al confesiunei şi al autonomiei bisericeşti. In ce priveşte limba maghiară ce se impune prin acel proiect pe toată linia, a zis abatele Molnar, din partidul poporal, că consimte ca toţi cetăţenii statului să înveţe ungureşte. Cu alte cuvinte în contra maghiarizărei n'are nici o obiecţiune, ceea ce'l supără este numai că proiectul are tendinţa de a nimici drepturile autonome ale confesiunilor şi loveşte deci şi în interesele celor de la partidul poporal. Ministrului Apponyi i-a dat prilegiu Molnar să se laude că are în buzunar adesiunea episcopilor romano-catolici la proiectul său şi că numai abatele Molnar se opune.

Dintre deputaţii naţionalişti a luat cuvântul eri Dr. Polit întroducând cu demnitate lupta în contra perniciosului proiect.

Polit le-a spus ca şi altădată stăpânilor zilei şi a situaţiei nişte adevărurĭ, carĭ ar trebui să-i facă să se ascundă în pământ de ruşinea veacului civilisat în care trăim. Dar poate şi pentru-că numitul deputat a vorbit ca de obiceiŭ cu mult calm şi într'un ton nu numai urban, ci şi domol, ei au urmărit cu atenţiune expunerile sale, mărginindu-se a-l întrerupe mai de multe orĭ cu observările lor grosolane şi tendenţioase şoviniste.

Le-a spus între altele Polit, că ceea ce fac este nu numai o nedreptate, ci şi o absurditate. Se pretinde că proiectul n'are decât scopul ca copii nemaghiarĭ să înveţe limba statului, dar statul nu are şi nu poate avea limbă, ci numai popoarele vii pot avea limbă şi fiecare popor trăeşte numai prin limba sa. Şi noi, zise Polit, ne iubim limba, şi noi voim să ne-o păstrăm.

De altfel mai toate câte le-au desfăşurat Polit în vorbirea sa au mai fost spuse şi variate de el şi de ceilalţi soţi naţionalişti ai săi pentru a ilustra fondul uneltirilor nenorocite: despotismul de rassă maghiar.

Pe cât suntem informaţĭ deputaţii naţionaliştĭ au hotărât să combată proiectul folosindu-se de toate mijloacele parlamentare spre a accentua nedreptatea cea mare ce se face naţionalităţilor.

Vor urma dar ceilalţi la rând după Polit şi vor căuta să resfrânga sofismele adversarilor. Dar ce principii vor desvolta ei pentru cauza noastră? Nu cred ei oare c'ar fi timpul să se rupă din cercul vicios al făptuirilor şi legiuirilor ungureşti şi să se pună odată pe baza adevărată a principiilor programului nostru naţional, reclamând fără nici o tocmeală deplina şi egala îndreptăţire a naţiunei române?

Adunarea poporală sârbească din Becicherecul-mare, despre care am raportat în numărul nostru de alaltăeri, a votat următoarea rezoluţiune: 1. Adunarea declară că proiectul ministrului Apponyi este tot atât de jignitor pentru interesele culturale naţionale sârbeşti, ca şi proiectul elaborat la timpul său de către ministrul Berzeviczy. Se susţin prin urmare toate protestările exprimate la timpul său contra acestui proiect. 2. Adunarea se alătură întru toate la rezoluţiunile adunărilor poporale ţinute în trecut şi la hotărîrile studenţimei academice. 3. Se roagă parlamentul maghiar, să respingă acest proiect, care violează autonomia, este contra legilor ţării, contra legilor naturale şi contra principiilor pedagogice şi să îndrume guvernul, ca pe lângă conlucrarea forurilor noastre competente, să elaboreze un alt proiect, carele să ţină seamă de autonomia noastră şi de interesele noastre culturale, reclamate şi de interesul statului. 4. Se somează deputaţii naţionalişti, să lupte energic în parlament contra proiectului şi să esopereze, ca să fie revocat.

Din dieta ungară.

Desbaterea proiectului Apponyi.

— Şedinţa de Miercuri 3 Aprilie n. —

Desbaterea proiectului de lege privitor la raporturile de drept ale şcoalelor, cari nu aparţin statului, şi la regularea salarelor învăţătorilor confesionali şi comunali a întrodus'o raportorul comisiunilor, dep. *Vertan*, recomandând proiectul spre primire.

Primul orator, care ia cuvântul *contra* proiectului, este dep. *Molnar* Ianos (partidul poporal). In contrazicere cu majoritatea deputaţilor partidului poporal oratorul nu primeşte proiectul nici în general, deoarece după părerea sa dreptul autonom e dispoziţiune al confesiunilor asupra şcoalelor lor este violat prin acest proiect, care dă ministrului de culte mijloacele de a ordona închiderea ori-şi-cărei şcoale confesionale, fie aceasta cât de bine condusă, dacă nu-i convine. Proiectul face un pas decisiv în direcţia de a străforma toate şcoalele din ţară în şcoale de stat. El (Molnar) este însă contrar hotărât al unei astfel de străformări. Statul are drepturi dar are şi datorinţe faţă de confesiuni. De aceste obligaţiuni nu se ţine seamă, când în prejudiţiul autonomiei confesionale se dispune în proiectul de lege ca susţiitorii şcoalelor confesionale să nu poată alege liber cărţile didactice şi să nu poată exercita de sine stătător dreptul disciplinar faţă cu învăţătorii lor. Este afară de aceasta o anomalie, că se face o deosebire între învăţătorii de stat şi confesionali în ce priveşte salarizarea lor.

Molnar pledează în contra proiectului de lege şi din punct de vedere financiar zicând, că ştie că statul are bani şi poate să dea ce e de lipsă şi pentru învăţătorii confesionali, numai guvernul nu vrea să dea. Cere în fine, ca ministrul să retragă proiectul.

(In urma aplauselor demonstrative cu cari însoţeau deputaţii naţionalişti expunerile dep. Molnar, un individ de pe galerie întrerupe pe Molnar, cu următoarea exclamare: *„Deputaţii naţionalişti ar trebui daţi afară! Ei sunt mişei! Locul lor e în temniţă!«* Se naşte un mare sgomot. Presidentul Justh ameninţă, că va evacua galeria. Un comisar de poliţie intervine şi-l dă afară pe voinicosul scandalagiu. Se constată că e ciasornicarul din Budapesta, Meszáros Karoly).

Ia apoi cuvântul ministrul *Apponyi* şi observă că dep. abatele Molnar a vorbit numai în numele său propriu şi nu şi în acel al bisericei catolice, care stă pe un

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Architectul din Norwood.

Din viaţa unui detectiv de *Conan Doyle.*

»Din punctul de vedere al criminalistului« zicea Scherlock Holmes într'o zi, »a devenit Londra după moartea profesorului Mariarty de pie memorie, cel mai neinteresant oraş.«

»Abia pot crede, că mulţi dintre onorabilii burghezi ai oraşului vor împărtăşi părerea ta«, îi răspunsei eu.

»Aşa este — da, nu vreau să fiu egoist«, zise el râzând, şi împinse scaunul dela masă unde luasem dejunul.

»Totalitatea are întotdeauna privilegiul, numai sărmanul specialist e de compătimit, pentru că îşi perde ocupaţiunea şi pânea. Omului de meserie jurnalul dimineaţa îi punea adesea multe lucruri bune în vedere. De multe ori şi numai o urmă slabă, un semn neînsemnat, îmi arătà, că este ceva pe cale pentr'un detectiv. Tot aşa ca şi cum cea mai mică vibraţiune de pe marginea mreajei îi atrage paiangenului pânditor atenţiunea de aşi înhăţa prada ce s'aproprie. Furturi neînsemnate, atacuri uşoare, josnice ofense. — Toate aceste păcate au putut fi aduse în necs de un bărbat, care avea firele în mână, găsindu-le o origine comună.

Pentru a studia pe criminalii mai fini nu oferia nici un oraş din Europa un material aşa de bun ca Londra de pe atunci. Dar acum — El dădu din umăr întristat de starea lucrurilor la care conlucrase însuşi.

Pe timpul, despre care e vorba, să reîntorsese renumitul dedectiv Holmes de câteva luni din voiagiul său, şi la statul său mi-am vândut praxa mea şi locuiam earăşi cu el în locuinţa noastră vechie din strada Backer. Clientela mea mică a luat'o asupră-şi un tânăr medic cu numele Verner, care îmi oferi un preţ aşa de mare cum n'aşi fi îndrăsnit nici-odată să-i cer, — un caz, ce abia după mai mulţi ani mi-se desluşi, când aflai că tânărul medic a fost o rudă îndepărtată a lui Holmes, ear prietinul meu a făcut pe mijlocitorul.

Aceste luni ale tovărăşiei noastre n'au fost tocmai aşa sărace în intâmplări după cum spusese Holmes, căci după însemnările mele cade tocmai în timpul acesta cazul prezidentului Murillo şi întâmplarea mişcătoarea pe vaporul holandez »Friesland«, când era aproape să ne pierdem amândoi viaţa. Firea lui mândră şi serioasă nu iubea însă nici o laudă şi pentru aceea m'a rugat să nu public nimic. — Aceasta piedecă, după cum am arătat şi în celelalte istorisiri, numai acum s'a delăturat.

Holmes după curioasa lui constatare şedea comod în scaunul lui cetind ziarele de dimineaţa, când sună cineva foarte puternic şi bătu vehement la poartă. Dupăce i-se deschise, urcà cu mare grabă scara şi de-odată şi apărù în odaie la noi. Era un bărbat tânăr în cea mai mare iritaţiune, c'o privire perdută, părul sbârlit şi tremura. Se uita pe rând la noi la amândoi şi pare că cetea din fisionomia noastră că ar trebui să se scuze de întrarea lui fără de tact în odaie.

»Îmi pare rău domnule Holmes«, zise el repede. »Nu mi-o lua în nume de rău, căci sunt aproape nebun. Eu sunt nefericitul Ion Hector Farlane«.

El le zise astea toate ca şi când numele lui ar fi de ajuns pentru a lămuri purtarea lui. Mă uitam şi la prietenul meu şi după faţa lui am putut observa că nici el nu era mai desluşit ca mine.

»Poftim o ţigaretă d-le Forlane« zise el şi îi prezentă cutia întreagă. »In starea d-tale de acum prietinul meu Dr. Watson pe care'l vezi înaintea d-tale, ţi-ar ordona ceva calmant. A fost în ultimele zile neobicinuit de cald. Aşa dar, dacă te-ai mai liniştit puţin, poftim de şezi şi povesteşte-ne liniştit şi încet cine eşti şi ce pofteşti. Ai numit numele d-tale ca şi când eu ar trebui să te cunosc, te asigur însă că din toate pot numai să deduc, că eşti flăcău, advocat, francmazon şi astmatic, mai departe nu ştiu nimic«.

Cunoscând modul cum prietenul meu îşi face concluziunile sale nu mi-a fost greu să recunosc cum a urmat el la aceste constatări. Am observat oare-care neglignţă în toaleta tânărului, nişte acte ce se vedeau din buzunar, o bijuterie la lanţul ciasornicului şi respiraţia greoaie. Tânărul client însă rămase uimit.

»Intr'adevăr domnule Holmes, toate sunt după cum le spui, pe lângă asta însă eu sunt cel mai nenorocit om din Londra. Pentru Dumnezeu numai să nu-mi refuzi concursul d-tale domnule Holmes! Dacă vor veni să mă aresteze, te rog să îngrijeşti să mi-se lase cel puţin timp până voiu termina cu istorisirea mea şi până îţi voi spune tot adevărul. M'aşi simţi fericit în închisoare, dacă aşi şti că d-ta lucrezi afară pentru mine«.

»Să te aresteze!« replica Holmes.

»Asta sună cam primejdios — chiar foarte interesant. Ce bănuială cade asupra d-tale de vor să te aresteze?«

»Bănuiala că aşi fi omorât pe d-l Ionas Oldacre în Lower Norvood«.

alt punct de vedere. Zice că are la mână observările episcopatului catolic, din care rezultă că episcopii catolici în principiu nu sunt contra proiectului ci şi-au exprimat numai unele dorinţe in ce priveşte singuratice dispoziţiuni ale legii, cari stau însă în deplină armonie cu principiile fundamentale ale proiectului. Trebue să declar aceasta deja acum, pentruca străinătatea, care este greşit informată, să nu fie şi mai mult sedusă. Işi reservă însă dreptul, de a vorbi mai pe larg în decursul desbaterei.

Dep. *Molnar*, luând din nou cuvântul, declară că n'a dat expresiune părerei sale individuale ci părerei bisericei catolice. Dacă episcopatul nu s'a exprimat în acelaş sens ca şi dânsul, poate a făcut'o din anumite considerante.

Urmează la cuvânt dep. *Simko* Jozsef (independist) care vorbeşte *pro* Intreaga sa vorbire a constat din cetirea unor articoli perfizi, scrişi de arhişovinistul prof. univ. Apáthy din Cluj, contra Românilor, contra expoziţiei jubilare române etc. Justh a provocat pe orator în câteva rânduri la ordine şi l'a ameninţat în fine, că dacă nu va vorbi la obiect şi va continua cu atacurile contra Românilor, ascunzându-se după spatele lui Apáthy, îi va detrage cuvântul. In urma acestei ameninţări Şimko şi-a încheiat vorbirea.

In mijlocul unei atenţiuni generale ia cuvântul Dr. Mihail *Polit* şi constată de la început că proiectul, fiind anti-cultural şi retrogad, trebue să revolte milioanele de locuitori neîndreptăţiţi. Oratorul schiţează apoi desvoltarea instrucţiei publice în Ungaria, vorbeşte despre tendinţele de maghiarizare şi arată că de dragul unei chimere se calcă în picioare legile fundamentale ale statului. Dispoziţiunile disciplinare din proiect sunt ca incvisiţia din evul mediu şi în genere cuvintele frumoase spuse de Apponyi în jurul acestui proiect cu scop de a-se rectifica în faţa străinătăţii, sunt altfel contemplate aici şi altfel vor fi aplicate în realitate. Oratorul constată în fine, că acest proiect, care e în potriva întregei desvoltări de până acum, desminet istoria şi logica şi nu va avea nici un efect.

Dr. Polit a prezentat în fine următorul **proiect de rezoluţiune**: considerând că ministrul de culte şi instrucţiune publică, când a pregătit proiectul de lege relativ la regularea raporturilor şcoalelor ce nu sunt ale statului şi la salarizarea învăţătorilor dela şcoalele comunale şi confesionale, a ignorat cu totul reprezentanţi legali ai confesiunilor, episcopatele; considerând cu deosebire, că anume pe episcopii sârbi şi români gr. or., respective gr. cat. nu i-au ascultat mai 'nainte şi nu s'au luat dela ei informaţiile trebuincioase; considerând că numitul proiect de lege vatămă adânc autonomia bisericească şcolară garantată până acuma prin lege, anume vatămă autonomia garantată bisericelor gr. or., a celei române şi sârbeşti prin articolul de lege IX. din 1868; considerând că numitul proiect de lege scoate pe învăţătorii confesionali de sub jurisdicţiunea disciplinară a autorităţilor bisericeşti şi în toate cauzele disciplinare îi supune autorităţilor politice, ceea-ce nu numai că loveşte în legile existente sancţionate, dar totodată crează o stare de drept imposibilă, după care autonomia garantată prin legile din vigoare şcoalelor confesionale o nimiceşte simultan prin lege în cazul când proiectul ar dobândi vigoare de lege; considerând că prin primirea şi sancţionarea numitului proiect de lege autonomia bisericească şi şcolară garantată în Ungaria prin lege şi istoria confesiunilor, s'ar vătăma şi s'ar nimici, fără ca legile ce garantează această autonomie să fie scoase din vigoare,

camera decide ca:

Proiectul de lege relativ la regularea raporturilor şcoalelor ce nu sunt ale statului şi la salarizarea învăţătorilor comunali şi confesionali să fie luat dela ordinea zilei şi ministrul de culte să fie îndrumat ca ascultând şi cerând sfatul reprezentanţilor legali ai confesiunilor, ai episcopilor, cu deosebire ai episcopilor bisericelor naţionale sârbe şi române gr. or., respective ai bisericei gr. cat. să compună şi să prezenteze un nou proiect de lege, al căruia cuprins să nu se refere decât la salarizarea învăţătorilor dela şcoalele poporale.

Adunări de protestare.

Adunare poporală la Timişoara.

Primim spre publicare următoarea *Convocare*:

Fiindcă proiectul de lege referitor la regularea salarelor învăţătorilor confesionali prezentat camerei deputaţilor vatămă dreptul autonom de a regula şi conduce învăţământul confesional al poporului român din Ungaria — subscrişii convocăm pe toţi acei cetăţeni din Timişoara şi cercurile administrative: a Ciacovei, Buziaşului, Timiş-central, Timiş-Recaşului, Lipovei, Vinghei şi Aradului nou din comitatul Timişului, cari ţin de necesar a protesta contra acestui proiect de lege, la adunarea de protest, care se va ţinea *Marţi la 9 Aprilie 1907 st. n.* după amiazi la 3 oare în Timişoara-Fabric, sala berăriei (Fabrikshof).

Obiectele adunării: 1. Deschiderea şi constituirea adunării. 2. Prezentarea proiectului de protest contra proiectului de lege referitor la regularea salarelor învăţătorilor confesionali, — prezentat camerei deputaţilor prin ministrul de culte şi instrucţiune publică, — şi desbaterea acestui proiect. 3. Incheierea adunării.

Timişoara, 1 Aprilie 1907 st. n.

Emanuil Ungureanu, Dr. Tr. Puticiul Dr. George Adam, Dr. Aurel Cosma, Pavel Rotariu, Romulus Cărăbaşiu, Nicolau Gherdan, Dr. Petru Ţegle, Dr. Valeriu Mezin Dr. Cornel Crăciunescu, Gavril Selejan, Ioan Plavoşin, Dr. Iuliu Luchiciu, Ioan Pepa, Dr. Lucian Georgevici, Dr. Valeriu Gaiţia, Ioan Gheţa, Gherasim Sârbu. Nicolae Martinovici, Vasilie Terebenţ, Lucian Şepeţan, Sim. Faur, Nicolae Vulpe, Alexandru Crăciunescu, Nicolae Crişmariu, Atanasiu Baicu, Nicolae Micluţia, Dr. Ioan Doboşan, Timoteiu Radi, Voicu Hamsea, Constantin Ţăran.

*

In contra proiectului Apponyi au mai ridicat protest următoarele *comitete şi sinoade parochiale*: sinodul parochial din *Cernea* şi comitetele parochiale din *Pecica*, *Feneriş* (Bihor), *din Pocola* (Bihor) şi din *Drăgoteni* (Bihor).

Evenimentele din România.

Din Bucureşti se anunţă:

Linîştea s'a restabilit în întreaga ţară, graţie măsurilor energice ce s'au luat. Deslegarea ce li-s'a dat ţăranilor de către I. P. S. S. Mitropolitul primat, a făcut mare efect şi a liniştit complect spiritele.

Pe de altă parte a mai contribuit mult şi măsura guvernului, prin care s'a *oprit aducerea de muncitori agricoli străini.*

Prin unele părţi din Moldova se mai semnalează oare-cari dezordini, din cauza neînţelegerilor asupra muncilor egricole. Aşa Miercuri dimineaţa un grup de săteni au încercat să între în *Podul-Iloaei*. Ei au fost somaţi de armată să se retragă şi s'au retras. In com. *Budeşti* (Fălciu), sătenii s'au răsculat contra arendaşului, un anume Herşcu, cu care nu puteau cădea la învoială Ei i-au devastat curtea. S'a trimes armata la faţa locului. Afară de aceste două cazuri izolate nu s'a mai semnalat nimic alarmant.

Ministerul de interne a anulat, printr'un ordin telegrafic, toate autorizaţiile, pe cari le posedau arendaşii sau proprietarii de moşii *pentru întroducerea în ţară a muncitorilor străini*. Prin acest ordin nimeni şi sub nici un cuvânt nu va putea aduce în România, pentru apropiata campanie de muncă nici un muncitor strein.

Din *Slatina* se telegrafiază, că parchetul de Olt a dispus *arestarea d-lui Tiberiu Popescu directorul gimnaziului din acel oraş*, asupra căruia există întemeiate bănueli că ar fi amestecat în răscoalele ţărăneşti. La perchiziţia făcută la d-l Popescu, s'au descoperit scrisori compromiţătoare.

Această arestare a provocat o extraordinară emoţie în Slatina.

Cronica din afară.

Grecia şi noul guvern român. Din Atena se comunică că cercurile politice de acolo au primit cu bucurie ştirea despre schimbarea cabinetului din România. Un om politic al Greciei şi-a exprimat credinţa, că imediat ce liniştea va fi restabilită în satele româneşti, *se vor reîncepe cu cabinetul liberal tratativele de pace*, aşa ca relaţiile dintre cele două ţări să poată fi reluate.

Programul guvernului Rusiei în chestia dezarmărei. Din Petersburg se anunţă, că reprezentanţii diplomatici ai Rusiei au fost însărcinaţi a remite puterilor o circulară cu privire la a doua conferenţă a păcei, ce se va ţinea în curând în Haga. Circulara constată, că programul rus elaborat anul trecut pentru lucrările conferenţei a fost acceptat de către toate puterile şi menţionează reservele diferitelor puteri în privinţa programei. Trei guverne şi anume al Statelor Unite, al Spaniei şi al Marei Britanii propun a se completa programul rus cu chestiunea restrângerii armamentelor. Circulara anunţă că reprezentantul rus la Haga a fost însărcinat a cere guvernului olandez, să convoace conferinţa pentru 15 Iunie.

Reorgaaizarea justiţiei în Macedonia. Hilmi paşa a făcut cunoscut agenţilor civili, că proiectele comisiunei pentru reorganizarea justiţiei în Macedonia au fost sancţionate printr'o iradea a Sultanului.

In chestia separaţiei. Cu privire la publicarea în »Figaro« a hârtiilor lui Montagnini, prin care este adus în legătură şi primul ministru Clemenceau, pe care după cuprinsul acestor hârtii Piou, şeful partidului acţiunii liberale, ar fi avut de gând să-l cumpere, Clemenceau a adresat o scrisoare ziarului »Figaro.« Clemenceau zice în aceasta scrisoare, că a fost invitat în 1905 la un prânz de către o damă americană, de profesiune pictor, împreună cu Piou, pe care nu-l văzuse de 12 ani. Piou zise lui Clemenceanu că el este ostil separaţiunii; Clemenceanu s'a mărginit a spune, că el din contră părtineşte separaţiunii. Văzând acum publicarea acestui lucru în hârtiile lui Montagnini, Clemenceau a înţeles că prânzul a fost un mijloc întrebuinţat de către Piou, pentru a se lăuda faţă de Vatican, că are cu Clemenceau relaţiuni cari îi permit să cumpere concursul acestui om politic pentru o însemnată sumă de bani. Clemenceau face apel la bunul simţ al oricărui om leal, de a veşteji asemenea procederi nedemne.

Unde-i glasul învăţătorilor?

Estragem dintr'o scrisoare ce o primim dela un învăţător român următoarele părţi asupra cărora atragem atenţiunea dăscălimei noastre:

Nu mai încape îndoială că prin proiectul de lege şcolar, care va fi pus acum la ordinea zilei, trufaşul conte Apponyi şi soţi tind a ne lua cel mai scump tesaur al nostru: »*Graiul neamului*«.

»Fie a voastră întreagă ţara, şi de cereţi vă mai dăm, numai daţi-ne voi graiul neamului!«

Pentru apărarea graiului neamului au sărit Archiereii noştri; au luptat şi luptă bărbăteşte bravii noştri deputaţi naţionalişti români, sârbi şi slovaci.

Despre popor »talpa ţării« ziceau mai înainte şoviniştii din dietă că poporul consimte cu ei — şi nu cu »agitatorii.« Din adunările poporale poate vedea acum Apponyi şi soţii, cu cine aderează poporul.

Văd ei foarte bine, dar acum: »Işi întoarce ţundra pe dos«.

In congregaţiunea de primăvară a comitatului Albei-de-jos, ţinută la 27 Martie a. c. în Aiud, după cum am văzut în Nr. 62 a »Gaz. Trans.« profesorul reformat A. Fogarasi, al imputat Românilor, »că agită împotriva proiectului lui Apponyi, fiindcă nu voesc îmbunătăţirea stării materiale a învăţătorilor«.

Din contră d-le Fogarasi. In moţiunea cercului Ugrei în punctul 11 se zice:

»Adunarea nu escepţionează de loc şi aderează la îmbunătăţirea după putinţă a plăţilor învăţătoreşti, dar protestează, ca preţul acestei îmbunătăţiri de lefuri să fie *nimicirea şcoalelor* româneşti şi demoralizarea învăţătorilor.«

Ear în rezoluţia adunării din Braşov s'a zis:

»Nu suntem în contra urcărei lefurilor învăţătorilor noştri—căci munca dăscălească este o muncă foarte grea şi anevoiasă, dar nu putem primi un proiect de lege cu condiţiuni, cari tind la *nimicirea culturei noastre româneşti*, şi prin care *guvernul vrea să se pună stăpân preste şcoalele noastre*« etc. etc.

Deci e cu totul nebazată împutarea acelui domn Fogaraşi.

Vedem că toată suflarea românească conlucră pentru delăturarea răului. Numai un factor principal nu dă semn de viaţă Şi aceia suntem noi învăţătorii!

Pentru ce nu ne mişcăm şi noi? Numai noi stăm cu mânile în sân? Numai noi să nu ne angajăm la lupta, în care vedem că e ameninţat dulcele nostru graiu românesc? Care e causa tăcerei noastre?

Să nu ne lăsăm fraţilor să fim amăgiţi de soartea lui Apponyi! precum i-au sedus pe unii colegi din jurul meu.

Având unele afaceri în oraşul M.... m'am întâlnit în piaţă cu mai mulţi fraţi colegi uniţi şi neuiniţi. După salutări şi resalutări am început să vorbim despre »Chestia salarelor.« Mare mi-a fost indignarea şi mâhnirea, când după întebarea mea: »Ce posiţie să luăm cu privire la urcarea salarelor noastre?« unul din ei a răspuns:

»N'avem decât să trimitem vot de aderenţă lui Apponyi, ca să ne urce cât mai curând salarele? De ce n'am face-o, căci şi aşa trebue să învăţăm ungureşte«....

M'am revoltat până în suflet, dar nu le-am reflectat încă nimic, căci am cetit de pe feţele lor, că voesc să-mi destăinuească ceva. Aşa s'a şi întâmplat.

Mi-a spus unul dintre colegi — care e tocmai preşedintele unei reuniuni a în-

---

Faţa prietinului meu trăda o milă, care însă, după cum mi-s'a părut şi nu vreau s'o retac. era amestecată cu o oarecare mulţămire.

»Ei drace!« observă el, »tocmai acum mă plângeam prietenului meu Dr. Watson că ziarele nu mai aduc nici un caz criminal interesant«.

Vizitatorul nostru luă cu mâna tremurândă jurnalul »Daily Telegraph« încă necetit, de pe genunchii lui Holmes.

»D-ta încă nu te-ai uitat în el, altfel ai fi observat la moment de ce am venit aici. Imi pare, ca şi cum numele meu si soartea mea tristă o ştie deja toţi«. El răsfoia in jurnal spre a ne arăta pagina. »Aici este. Dacă îmi dai voe ţi-o cetesc. Ascultă domnule Holmes. Titula cu litere groase este: »Misterul în Lower Norwood. Dispariţia unui cunoscut architect. Bănuială de omor—şi de incendiu. Criminalului i-s'a dat de urmă. El e urmărit d-le Holmes şi această urmă conduce sigur la mine. De la staţiunea London-Bridge m'au şi urmărit şi s'aşteaptă numai plenipotenţa judecătorească pentru a mă aresta. Aceasta o să-i curme mamei mele viaţa — da viaţa!« El ridică în desperarea lui mânile spre cer clătinându-se pe scaunul lui încoace şi încolo.

Priveam cu mult interes la omul acesta, care să fi săvârşit un asemenea act de violenţă. El nu avea o fizionomie urâtă avea păr galben, ochi albaştri fără barbă şi musteţi, gura mică şi senzuală, şi părea cam de 27 de ani. Imbrăcămintea şi manierele trădau pe omul cult.

»Nu avem timp de perdut«, zise Holmes. »Vreai Watson să'mi ceteşti ştirea suspectă din jurnal?«

Sub titula pe care ni-o cetise clientul nostru, erau următoarele date:

„In noaptea trecută s'a petrecut în Lower Norwood la miezul nopţii, sau spre dimineaţă o întâmplare, care se crede că stă în legătură c'o crimă oribilă. D-l Ionas Oldacre este un burghez de toţi cunoscut în localitatea sus numită, unde mulţi ani dearândul a fost architect. D-l Oldacre e neînsurat, de 52 de ani — şi locueşte în casa proprie din Deep Dene la sfârşitul stradei Sydenham. De câţiva ani s'a lăsat de afacerile lui cari după cum să spune iar fi adus o avere frumoasă şi trăia retras, trecând de un om escentric. In dosul casei de locuit se aflau în curte grămezi de lemne şi în noaptea trecută se auzi de-odată larmă, căci una din grămezile de lemne s'a aprins. Pompierii sosiră îndată la faţa locului, dar lemnele uscate nutriră bine focul aşa încât nu s'au putut stinge grămezile şi au ars toate. Până aici se credea că totul e un simplu foc, dar cercetările ulterioare au condus la constatarea unei crime oribile. A bătut la ochi că proprietarul casei nu se găsea nicăiri în toată casa. S'a cercetat odaia lui de dormit şi s'a găsit patul încă neatins, iar scrinul în care ţinea banii era deschis. O mulţime de hârtii erau aruncate pe jos, iar din mai multe pete de sânge de pe scândurile odăii şi de pe un baston gros, asemenea pătat de sânge, se conchidea la o luptă cu ucigaşul. Pe urmă s'a aflat că d-l Oldacre a avut până târziu noaptea un oaspe la el în odaia de durmit, iar bastonul s'a constatat că ar aparţinea acestui oaspe; acesta să fie un tânăr advocat din Londra cu numele Ion Hector Farlane, strada Gresham nr. 426. Poliţia găseşte un punct de razim în acestea şi se aşteaptă la descoperiri senzaţionale.

„**Ştiri sosite ulterior.** Inainte de încheierea jurnalului ne soseşte ştirea. că d-l Hector Ferlane din cauza bănuelei grave, ce cade asupra lui de-a fi săvârşit această faptă, are să fie arestat. Ordinul e deja dat, ear poliţia a făcut noue constatări despre cazul acesta trist la faţa locului. Afară de semnele, după cari a trebuit să urmeze o luptă sângeroasă în odaia de durmit, s'a mai aflat că fereastra balconului a fost deschisă şi urme, după cari s'ar putea conchide că s'ar fi târât un corp greu spre grămada de lemne ce au ars şi în fine s'au găsit în cenuşa focului părţi de cadavru carbonizate. Poliţia e înduplecată a crede că are a face c'un caz de crimă estraordinar, că victima a fost omorâtă în odaia de durmit, hârtiile de valoare s'au furat şi cadavrul a fost târât spre grămada de lemne dându-i mai pe urmă foc pentru a se şterge în modul acesta ori ce urmă a crimei. Conducerea acestei urmăriri a poliţiei i-s'a încredinţat eruditului inspector din Scotland Jard d-lui Lestrade, care cu cunoscut'ai agerime şi energie va da de urmele sigure ale făptuitorului.

(Va urma.)

vătătorilor (Se poate? — Red.) (pe când altul dintre aceşti colegi a fost mai în anii trecuţi »decorat« de ministru de culte şi instrucţiune publică pentru progresul din limba maghiară), că l'a cercetat mai mulţi învăţători de stat şi sau consultat că ar fi bine să se convoace o adunare generală a tuturor învăţătorilor acelui comitat în oraşul S..... care adunare *să o presideze inspectorul reg. de şcoale*, — după cum s'au înţeles cu acel inspector învăţătorii de stat — şi în care adunare să aducă un conclus, ca să trimeată lui Apponyi, un memoriu de aderenţă, pentru proiectul urcării salarelor învăţătoreşti.

Inzadar m'am încercat să-i combat, căci toate silinţele mele au fost zadarnice. Nu ştiu însă până în ziua de azi ce au mai făcut!

Oare nu v'aţi adus aminte fraţi colegi, că comiteţi printr'asta un păcat strigător la cer? Aşa slabi să fim noi de ânger, ca să ne lăsăm seduşi de fariseii lui Apponyi!

Precum vedem sunt între colegii noştri, destui şi rătăciţi, căci e drept proverbul că: »Nu e nici o pădure fără uscături«. Dar puţin să ne pese de oile celea rătăcite.

Vor avea ei să-şi dea samă înaintea Judecătorului. Dar noi cei mulţi, fraţi colegi trebue să ne pregătim la luptă pentru cauza sfântă. De aceea îmi iau voie şi întrăsneala a face fraţilor învăţători următoarea propunere şi apel:

1) Toţi domnii preşedinţi ai tuturor despărţămintelor, cu urgenţă, să concheme o adunare extraordinară, în care *să declarăm noi învăţătorii că protestăm cu toţii contra proiectului lui Apponyi — şi că respingem cu dispreţ banii lui Iuda...* respingem merele veninoase — din »blidul de aur« al lui Apponyi.

2) Comitetul central să convoace o adunare generală extraordinară, la care adunare să participe din fiecare tract câţi mai mulţi membrii.

3) Superiorii noştri să se pună în conţelegere, ca să se *concheme o adunare generală a tuturor învăţătorilor români, din Ardeal şi Ţara ungurească.*

La luptă deci iubiţilor colegi!

Z.

ŞTIRILE ZILEI.

– 23 Martie v.

Călătoria Maj. Sale Monarchului la Praga. Din Viena se anunţă că Maj. Sa Monarchul va pleca la Praga în 16 Aprilie n. a. c., unde va sta 12 zile. In vederea acestei vizite capitala Boemiei face întinse pregătiri de primire.

Primirea regelui Italiei în Grecia. Guvernul Greciei a cerut camerei un credit de 100.000 drachme pentru primirea regelui Victor Emanuel. Conform celor comunicate de ziare regele Italiei va fi însoţit de primul ministru Tittoni, ministrul marinei vice-amiralul Mirabelo, ministrul casei regale locotenentul-colonel conte Ponzio-Vaglia, prefectul palatului şi mareşalul ceremoniilor, contele Cesare Gianotti şi alte personagii.

Reluarea muncei câmpului în România. Ştirile sosite la ministerul român de domenii, din partea prefecturilor, de judeţe, anunţă că pretutindeni în Moldova a început aratul câmpului pe terenurile, unde topirea zăpezei îngădue munca. In mare parte din Muntenia, munca câmpului a început de asemenea. Pretutindeni ţăranii ies fără şovăire la munca câmpului, contrar zvonurilor răspândite.

Un prinţ german — la o universitate din America. Impăratul Wilhelm al Germaniei a luat hotărârea să trimită la toamnă pe fiiul său, prinţul Oscar, la America, ca să urmeze studiile sale academice la vechea universitate Harvard. In acelaşi timp va face cursurile la aceeaşi universitate şi fiul preşedintelui Statelor-Unite, Roosevelt.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai intrat: Dela d-l Onisifor Ghibu, stud. univ. în B.-pesta o colectă între amintirea de voci a iubitului lor fost profesor D. Făgărăşianu dela foştii elevi: Iosif Sceopul 5 cor., Dr. I. Garoiu 5 cor., Onisifor Ghibu 5 cor., Victor Stanciu 3 cor., Pomp. Nistor 2 cor., Gh. Pop 2 cor., Const. Bucşan 2 cor., Petru Bucşan 2 cor., Seb. Stanca 2 cor., I. Voina 2 cor., I. Jianu 2 cor., I. Stefănescu 2 cor., Traian Jarca 2 cor., Const. Sulică 1 cor., Gh. Gârda 1 cor., Adam Iancu 1 cor., Vasilie Vlaicu 1 cor., — în acelaş scop au dăruit d-l Augustin Paul secretar la consulatul rom. 5 cor., — d-l Dr. Virgil Ciobau preot militar, Viena 10 cor. şi d-l Tiberiu Eremie inginer, Bucureşti 10 cor. — Părintele Alexe Verzea 10 cor. cotisaţie anuală.

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Planurile elaborate pentru zidirea spitalului din Braşov, cari au fost premiate de către un juriu, sunt expuse începând cu ziua de 6 Aprilie n. — 12 l. c. n. în sala sfatului şi pot fi examinate zilnic dela orele 9—12 a. m. şi 3—5 p. m. de cei cari se interesează de această zidire.

Conziliul general al societăţii »Crucea roşie« din România a votat şi a pus suma de lei 13.194 la dispoziţiunea comitetului doamnelor sub preşedinta d-nei Irina Câmpineanu. Această sumă, dimpreună cu altele ce se vor mai strânge de comitetul doamnelor, vor servi la uşurarea suferinţelor soldaţilor şi ţăranilor răniţi cu tristul prilej al răscoalelor ţărăneşti.

Sultanul — bolnav. Din Constantinopol se anunţă, că Sultanul se află grav bolnav de câteva zile şi e probabil că nu va lua parte Vineri la Selamlîc. Sultanul voia să se abţie încă Vinerea trecută dela Selamlîc, dar totuşi a apărut mai mult în onoarea misiunei diplomatice suedeze care se află aci.

Agitaţii antisemite în Bucovina. Din Viena se telegrafiază, că în judeţul Rădăuţi din Bucovina se observă o mare agitaţie contra evreilor. O delegaţie de evrei, în frunte cu rabinul Temer s'au prezentat prefectului din Rădăuţi, care le-a promis că o să ia toate măsurile, pentruca liniştea să nu fie turburată, iar avutul şi viaţa locuitorilor de ori ce naţionalitate sau religie să fie deopotrivă de asigurată.

Apele Dunării. Se telegrafiază din Ghecet (România), că apele Dunărei se retrag repede şi deocamdată nu mai este nici o temere de nouă inundaţii. De asemenea apele scad la Pisica şi Azaclău; comunicaţia este însă tot întreruptă. La Satul nou apa a scăzut de asemenea. Ghiaţa a pornit, astfel că orice pericol este înlăturat.

Mişcarea agrară în Croaţia. Se comunică din Syrmia, că negocierile dintre proprietarii şi muncitorii agricoli au rămas fără rezultat. Muncitorii păstrează totuşi ordinea.

Amânarea unei căsătorii senzaţionale. Căsătoria contesei Vilma Festetici cu ţiganul Rudolf Nyari din Pojun, care trebuia să aibă loc eri, a fost amânată pentru ziua de 14 Aprilie. Cauza acestei amânări este lipsa de bani. Ţiganul Nyari vroia să împrumute 20.000 coroane, pe cari să le garanteze cu casa logodnicei sale, dar nimeni nu voi să-i împrumute această sumă. Nyari afirmă însă, că a amânat căsătoria pentru a putea celebra cununia sa în aceeaşi zi cu fratele său Iosef, care a răpit pe soţia unui restaurator din München.

Cauza exploziei de pe vaporul francez »Jena«. Raportul comisiunei de anchetă în afacerea catastrofei vasului »Jena« conchide la deflagraţiunea pulberei, care a produs explozia.

O scrisoare misterioasă în castelul Ţarului. După cum se comunică unui ziar berlinez, se discută acum cu aprindere în Petersburg un caz misterios, care s'a petrecut la Curtea din Zarskojeselo. Acum 4 zile a doua fiică a Ţarului, Tatiana, fiind desbrăcată înainte de culcare, s'a găsit prins cu un ac de siguranţă de căptuşala hainei prinţesei o scrisoare, care avea adresa ţarinei. Pe plic se aflau insigniile unei coroane, iar în el o carte de vizită scrisă pe ambele părţi. Scrisoarea conţinea o ameninţare la adresa Ţarului, care era avertizat că va muri de mâna unei femei, dacă nu va pune capăt actualei stări de lucruri, acordând o largă amnestie. In ziua când s'a găsit scrisoarea copiii n'au părăsit palatul decât pentru o oră când au făcut o plimbare cu sania, reîntorcându-se înainte de vreme din cauza timpul furtunos. Cum a putut ajunge scrisoarea la mica prinţesă, e o nouă taină a castelului din Zarskoje-Selo.

Avis. In cancelaria subscrisului află imediată aplicare un tânăr deplin versat în afacerile notariale pe lângă un salar fix de 50 coroane, vipt şi cuartir, — afară de vestminte de pat — precum şi o terţialitate din venitele îndreptărei catastrului, ce se va pune în lucrare cu 1 Aprilie. *Traian* Radu, not. cercual în Feneş, p. u. Zalatna.

Disolvarea unui congres anarhist. Din Mannheim se anunţă, că congresul anarhiştilor, care era plănuit a se ţine aci, a fost disolvat de organele poliţiei.

Viaţă lungă. In comuna Perlepo din Macedonia, a încetat din viaţă un bătrân Român în vârstă de 138 de ani. Fiul său mai mare, care trăeşte, este în vârstă de 103 ani.

Academia română.

Sesiunea generală din 1907.

Raport asupra lucrărilor făcute în 1906—1907.

Domnilor Colegi!

Anul trecut ţara întreagă, dela un capăt la celălalt, a luat parte la înălţătoarele serbări ale împlinirii celor 40 de ani de domnie a M. S. Regelui. Bucuria simţită atunci a fost împărtăşită de toţi, pentrucă prin aceste serbări se preamăriau nu numai înţelepciunea şi munca fără preget a Suveranului, ci şi conlucrarea statornică a întregului popor românesc. Intr'adevăr, acum patru decenii, s'au pus, odată cu bazele organizării politice a Statului, şi bazele nouăi noastre desvoltări culturale, sociale şi economice. Din această cauză, toţi factorii Statului au contribuit la strălucirea frumoaselor serbări jubilare, căci în ele se oglindia trecutul ţării şi se constatau progresele săvârşite în toate direcţiunile vieţii.

Era dar firesc, ca şi Instituţiunea noastră, care-şi are şi ea începuturile tot în anul suirii pe tron a Marelui nostru Rege, să fi avut partea sa la aceste serbări. Astfel, în şedinţa publică dela 12 Maiu 1906, d-l Preşedinte *I. Kalinderu* a rostit o cuvântare despre *Domnia M. S. Regelui*; iar colegul nostru d-l *A. D. Xenopol* a făcut o comunicare despre cei *40 ani de Domnie.* A doua zi, Sâmbătă, 13 Maiu, Suveranul a primit în audienţă solemnă pe membrii Academiei, în fruntea instituţiunilor culturale ale ţării. D-l Preşedinte a rostit, şi de rândul acesta, o cuvântare, în numele Academiei, la care M. S. Regele a binevoit a da un călduros şi înălţător răspuns.

Vom păstra pururea vie amintirea acestor zile, pe cât de rare, pe atât de fericite din vieaţa poporului nostru; iar această înaltă Instituţiune culturală românească va înscrie încă o pagină din marile zile trăite.

Rezultatele dobândite de Academie în cei 40 de ani dela întemeierea ei sunt atât de satisfăcătoare, în ce priveşte îndeplinirea menirii ei de Instituţie culturală, încât avem tot dreptul a privi cu mulţumire trecutul şi cu încredere viitorul. Starea înfloritoare a ei se datoreşte în mare parte muncii şi energiei colegilor noştri, din cari mulţi au fost, pe lângă oameni de litere şi de ştiinţă, şi colaboratori la întemeierea şi organizarea Statului. Nu trebue însă a scăpa din vedere, că opera Academiei a fost îmbrăţişată cu căldură şi interes de tot publicul românesc: sprijinul material şi moral ce a primit în atâtea rânduri dela oamenii de bine sunt o dovadă statornică despre aceasta. Prestigiul de care se bucură astăzi Instituţia noastră se datoreşte în mare măsură atenţiunii binevoitoare, ce ne-a fost arătată fără întrerupere de M. S. Regele, Augustul nostru Protector şi Preşedinte de onoare, şi de M. S. Regina.

Azi, când suntem în ajun de a realiza o operă naţională de cea mai mare însemnătate, ale cărei începuturi au şi fost făcute în mod îmbucurător — *Dicţionarul limbii române*, — simţim ca o sfântă datorie a ne aminti cu recunoştinţă de Acela, care, acum 23 ani, a pus bazele acestei lucrări, a dat planul şi a vărsat cu generozitate, în fiecare an, sumele trebuitoare pentru aducerea ei la îndeplinire. Pe de altă parte, îndemnul la muncă, sfaturile luminate, încurajările de tot felul şi participarea Suveranului, a M. S. Reginei şi a celorlalţi membri ai Dinastiei, chiar în mijlocul nostru, la lucrările Academiei, ne-au sporit puterile de muncă şi ne-au mărit activitatea.

I. *Membrii Academiei.*

In cursul anului Academia a avut durerea să piardă din mijlocul ei pe colegii Florian Porcius, Vincenţiu Babeş, precum şi pe membrul onorar Marcellin Berthelot şi pe D. Aug. Laurian, membru corespondent.

Florian Porcius a încetat din vieaţă la 17 Maiu, în vârsta înaintată de aproape 90 de ani. Din tinereţe s'a dedat cu o deosebită iubire la studiul botanicei, pe care a cultivat-o toată vieaţa, câştigându-şi nume de distins specialist în această frumoasă ştiinţă. Cercetările şi studiile sale au fost îndreptate mai ales asupra florei Transilvaniei. In această direcţiune sunt îndreptate publicaţiile sale, dintre cari mai însemnate sunt: *Diagnozele criptogamelor vasculare cari provin spontaneu în Transilvania*, 1880; *Flora fanerogamă din fostul district al Năsăudului*, 1881; discursul de recepţiune despre: *Flora din fostul district românesc al Năsăudului în Transilvania*, 1885: *Diagnozele plantelor fanerogame şi criptogame vasculare, cari cresc spontaneu în Transilvania şi nu sunt descrise în opul lui Koch*: *„Synopsis florae germanicae et helveticae"*, 1893. Activitatea sa ştiinţifică a atras asupră-i atenţiunea Academiei, care l'a ales membru al ei la 10 Martie 1882. In şedinţa publică dela 19 Maiu 1906, d-l Preşedinte *I. Kalinderu*, aducând la cunoştinţă pierderea venerabilului coleg, a arătat meritele ce-şi câştigase pentru Academie şi pentru ştiinţă în genere. Academia a decis a face, cu a sa cheltuială, o piatră comemorativă la mormântul lui.

(Va urma).

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 5 Aprilie. Deputatul Goldiş a vorbit în şedinţa de azi a camerei trei oare întregi combătând cu succes argumentele false ale raportorului şi declaraţiile sofiste ale lui Apponyi.

Budapesta, 5 Aprile. Alegătorii slovaci din Lipto-Szt.-Miklos au decis a trimite o petiţiune dietei cerând respingerea proiectului şcolar şi întroducerea votului universal.

Viena, 5 Aprilie. Toate ştirile, după cari s'ar fi schimbat baza negocierilor relativ la pactul economic, se desmint.

Viena, 5 Aprilie. Ziarele oficioase anunţă că peste câteva săptămâni baronul d'Aerenthal, ministrul de externe, va pleca în curând la Berlin, cu care ocazie va fi primit şi de împăratul Wilhelm pentru prima oară. Se mai asigură că baronul d'Aerenthal va avea în curând o întrevedere cu Tittoni în Italia.

Sofia, 5 Aprilie. Ministrul de externe bulgar, dr. Stanciof, a exprimat în numele prinţului, reprezentantului României, d-lui Mişu, părerea de rău pentru gravele evenimente prin cari a trecut România din cauza mişcărei agrare. După relaţiunile date de cercurile ofic ale bulgare, numărul arendaşilor şi familiilor româneşti, cari s'au refugiat în porturile Bulgariei, n'a fost aşa mare cum s'a anunţat în primul moment. In total au trecut Dunărea 150—200 familii din România.

Bucureşti, 5 Aprilie. In toate judeţele domneşte linişte. Nu s'a mai semnalat nici un incident. Spiritele s'au liniştit.

Bucureşti, 5 Aprilie. Eri a încetat aici din viaţă fostul ministru liberal *Vasile Lascar*.

Budapesta, 5 Aprilie. Ziarele de aici publică următoarea telegramă a prim-ministrului D. Sturdza, ce li-s'a pus la dispoziţie de către consulatul general român: *Liniştea e restabilită în toată ţara. S'au făcut numeroase şi importante arestări.* In Giurgiu (judeţul Vlaşca) s'au întrunit aproape toţi moşierii şi arândaşii din judeţ, exprimând guvernului român în cuvinte călduroase recunoştinţă şi mulţumire pentru energicele măsuri prin cari a reuşit să restabilească liniştea în acest judeţ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Dela „Tipografia şi Libräria“

A. MUREŞIANU, Braşov

se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* n causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul, Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, de p-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

A apărut **„Dac'aşĭ fi o păsărică“** o romanţă frumósă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu*. op. 1. preţul 80 banĭ plus 5 banĭ porto şi se póte procura prin Librăria A Mureşianu Braşov.

Banca Naţională a României.

Situaţiune sumară.

1906 18 Martie.	Activ	1907 10 Martie.	1907 17 Martie.
105.844,128	74719128 Reser. metal. aur 81425407 / 31125000 „ Trate aur 33595000	115.328,355	115.020,407
1.458,626	Argint şi diverse monede	1.229,311	1.419,750
69.866,031	Portofoliu Român şi străin. . . .	82.295,941	79.747,380
23.970,469	*Impr. contra efec. publice 9708200 / „ „ „ în cont-corent 20277394	30.443,137	29.985,594
11.999.924	Fondurĭ publice	11.999,924	11.999,924
14.983,507	Efectele fondului de reservă . . .	15.931.524	15.931,524
2 914,292	Efect. fond. de amort. imob. şi mater.	3.270,121	3.270,121
5.768,153	Imobile	5.882,761	5.872,035
601,652	Mobilier şi Maşinĭ de Imprimerie .	611,045	611,087
463,568	Cheltueli de Administraţiune . . .	339,974	438.980
83 674,630	Depozite libere	91 543,903	102.264,518
—	„ „ & provizorii . . .	90,500	90.500
3.849 908	Compturĭ-curente	—	—
20.529,044	Compturĭ de valorĭ	20.743,687	21.463,177
345.923,932		379.710.183	388.114,997
	Pasiv		
12.000 000	Capital	12.000,000	12.000,000
21 034.186	Fond de rezervă	22.697,129	22.697,129
3.105,044	Fondul amortis. imob. şi material .	3 343,012	3.343,012
225.538,630	Bilete de Bancă în circulaţiune . .	244.454,710	238.270,970
571,442	Dobânzĭ şi beneficii diverse . . .	647,600	713,284
83 674,630	Depozite de retras	91 543,903	102.264,518
—	„ „ „ & provizorii . .	90,500	90,500
—	Compturi curente	4.933,329	8.735.584
345.923,932	Scomptul 5% / * Dobânda 5%.	379.710,183	388 114,997

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Aprilie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	112.25
Renta de coróne ung. 4%	94.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	83.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	94.15
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	95.45
Impr. ung. cu premiĭ	198.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	148 50
Renta de hârtie austr. 4²⁄₁₀ . . .	98.65
Renta de argint austr. 4²⁄₁₀ . . .	98.50
Renta de aur austr. 4%	117.05
Renta de corône austr. 4% . . .	98.70
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	88 70
Losurĭ din 1860 . . , ...	152.10
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1771.—
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	776 60
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	778.—
Napoleondorĭ.	19.13
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.85
London vista	241.75
Paris vista.	95.65
Note italiene.	—.—

Cursul pieţei Braşov

Din 5 Aprilie n. 1907.

	Cmp.		Vênd.
Bancnote rom.	18.94	Vênd.	18 96
Argint român	18.80	„	18.84
Napoleondori.	8.94	„	19 —
Galbeni	11.20	„	11.45
Mărcĭ germane	117.20	„	117 30
Lire turcescĭ	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	„	101
Ruble Rusescĭ	2 53		2.58

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 5 Aprilie 1907.

Mesura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	13	—
„	Grâu mijlociu . . .	12	—
„	Grâu mai slab . . .	11	—
„	Grâu amestecat . .	10	—
„	Sĕcară frumósă. . .	9	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	8	60
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu. . . .	8	40
„	Ovĕs frumos. . . .	8	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	7	60
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	9	—
„	Mazăre.	18	—
„	Linte	56	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in . . .	18	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	15	—
„	Cartofĭ.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	28
„	Carne de porc . . .	1	28
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit. .	62	—

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.